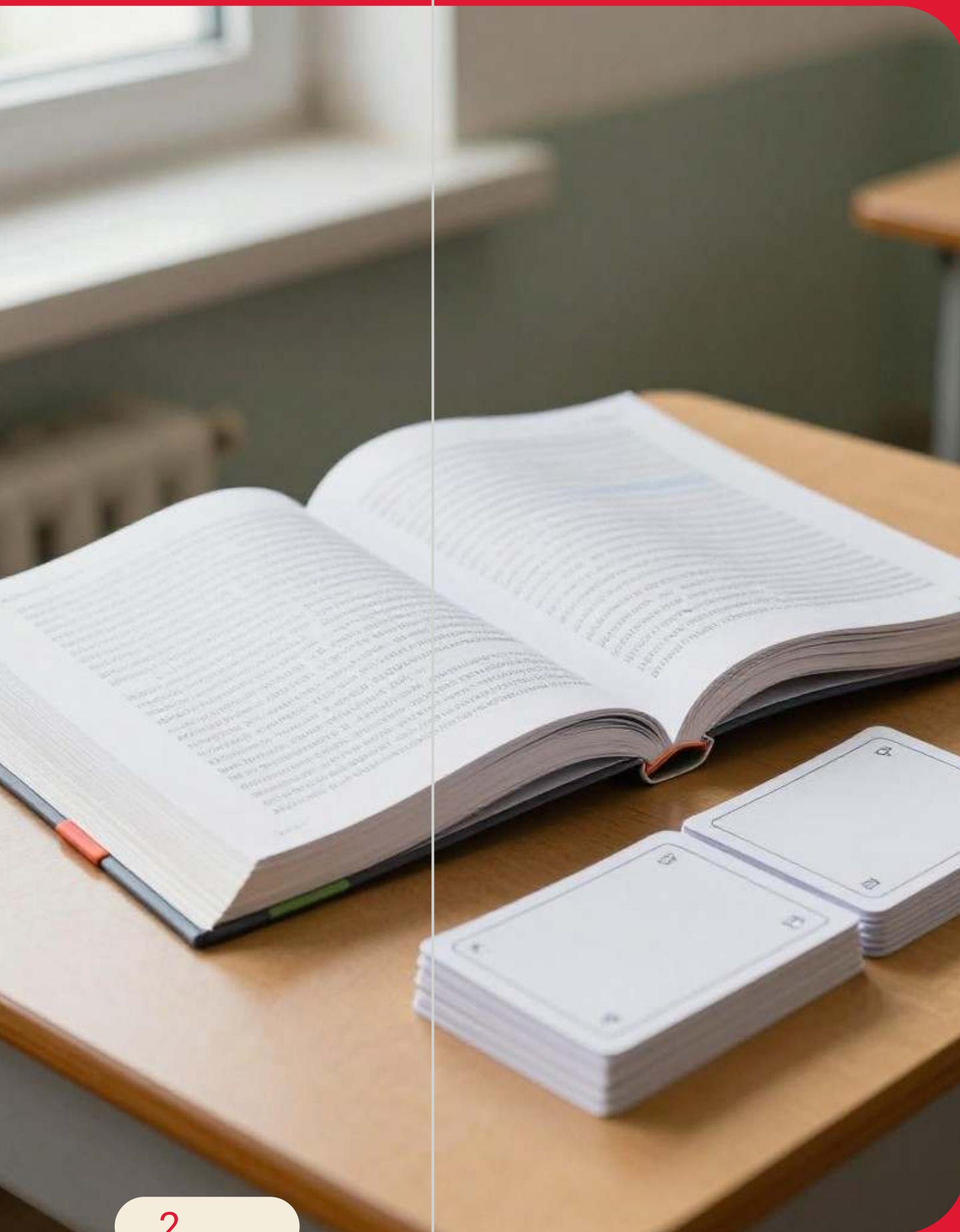

Үткәннәрне гомумиләштереп кабатлау

Өйрәнелгәнне системага салыйк һәм белемне актив кулланык.

Кабатлау белемне НЫГЫТА

Кабатлау онытылган өлешләрне яңарта, кагыйдәләрне бер-берсе белән бәйли һәм яңа темаларны аңлауны жиңеләйтә. Бу аеруча 5 нче сыйныфта мөһим, чөнки һәр яңа күнекмә алдагысын дәвам итә.

Кабатлауның төп бурычлары

01

Иң беренче бурыч — төп төшенчэләрне һәм кагыйдэләрне хәтергә төшерү, аларны темалар буенча тәртипкә салу. Шулай укучы материалның гомуми картинасын күрә.

02

Икенче бурыч — охшаш күренешләрне чагыштыру, мисаллар аша дөрес кагыйдәне тану һәм хаталарны вакытында табу. Бу аңлап эшләүне ныгыта.

03

Өченче бурыч — кыска, төгәл җавап төзү һәм өйрәнелгәнне сөйләмдә куллану. Мондый эш әзерлек дәрәжәсен ачыклай һәм өстәмә ныгытылырга тиеш өлешләрне күрсәтә.

Нәрсәләрне инде беләбез

Төп темаларны бер системага
жыеп искә төшерәбез.

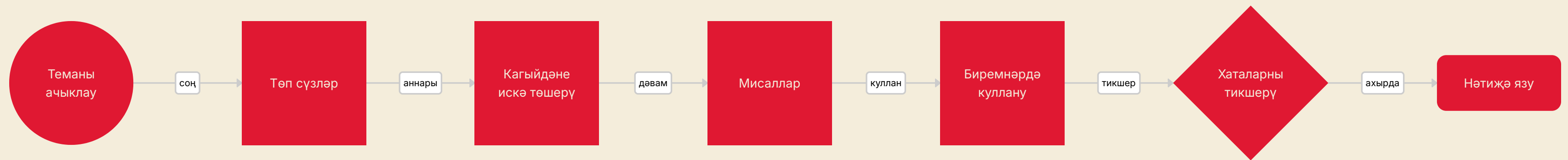
Материалны темалар буенча
бүлеп кабатлау аерым фактларны
ятлаудан нәтижелерәк.

Дәреслек, укытучы аңлатмасы, эш
дәфтәре

Тема	Истә калырга тиеш	Мисал	Еш хата
Сүз төркемнәре	Сорау һәм билге	исем	бутау
Жөмлә кисәкләре	Функциясе	ия	төшереп калдыру
Орфография	Дөрес язылыш	кушма сүз	икеләнү
Текстның төп фикере	Нәрсә турында	вакыйга	читтә калу
Бәйләнешле сөйләм	Эзлеклелек	кыска җавап	тәртипсезлек

Кабатлауның эзлекле адымнары

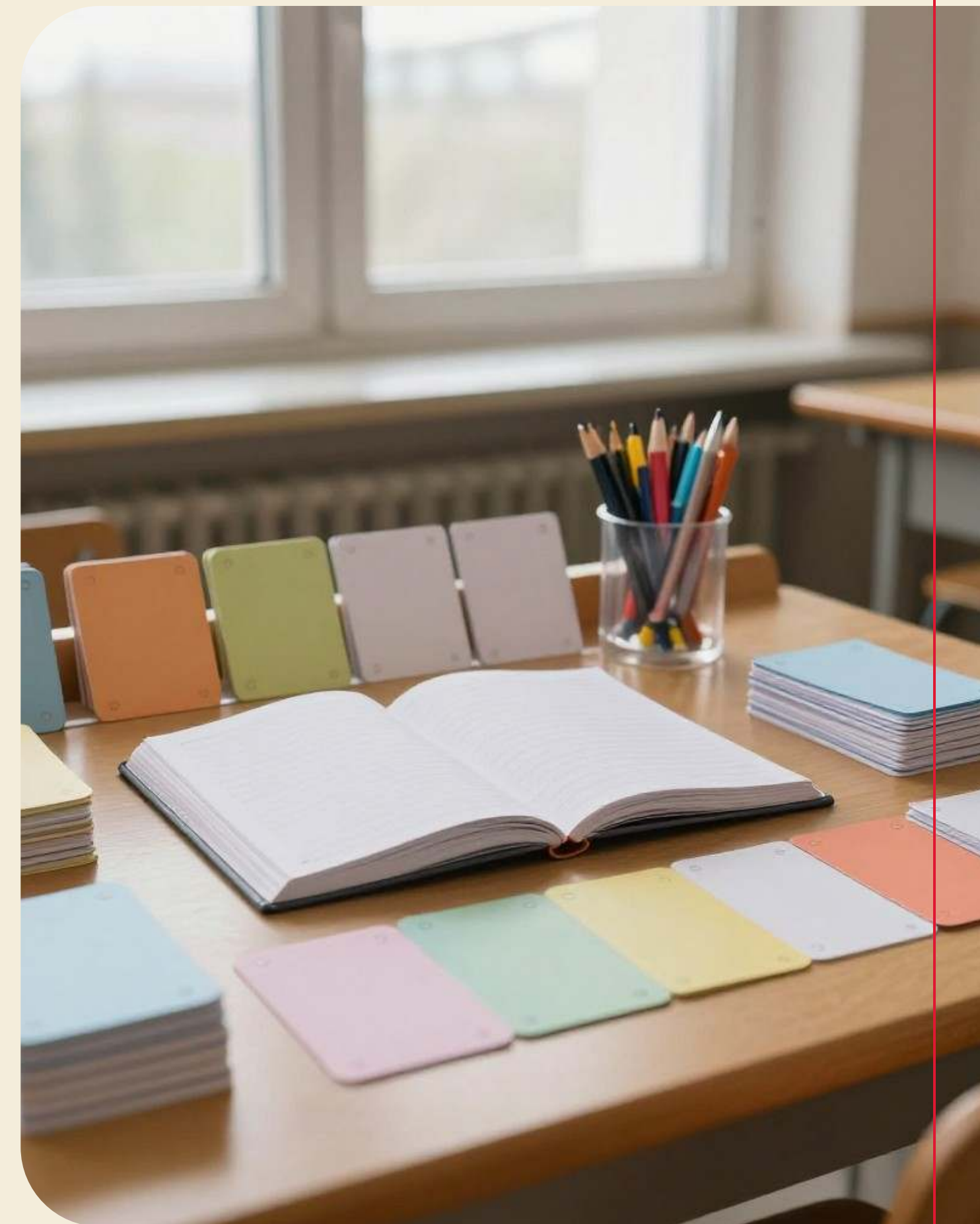
Дәрес материалы һәм күнегүләр нигезендә төзелгән эш тәртибе

Хәтерләү һәм кабатлау

Кыска вакыт эчендә берничә тапкыр кабатлау озак итеп бер генә укуга караганда нәтижәлерәк. Беренче кабатлауны 10–15 минуттан соң ясау материалны югалтмыйча сакларга ярдәм итә.

Схема, карточка, кыстыргыч сүзләр һәм кластер кебек терәкләр күзгә күренгән образ тудыра. Алар теманың үзәген тиз искә төшерә, шуңа күрә җавап әзерләү җиңеләя.

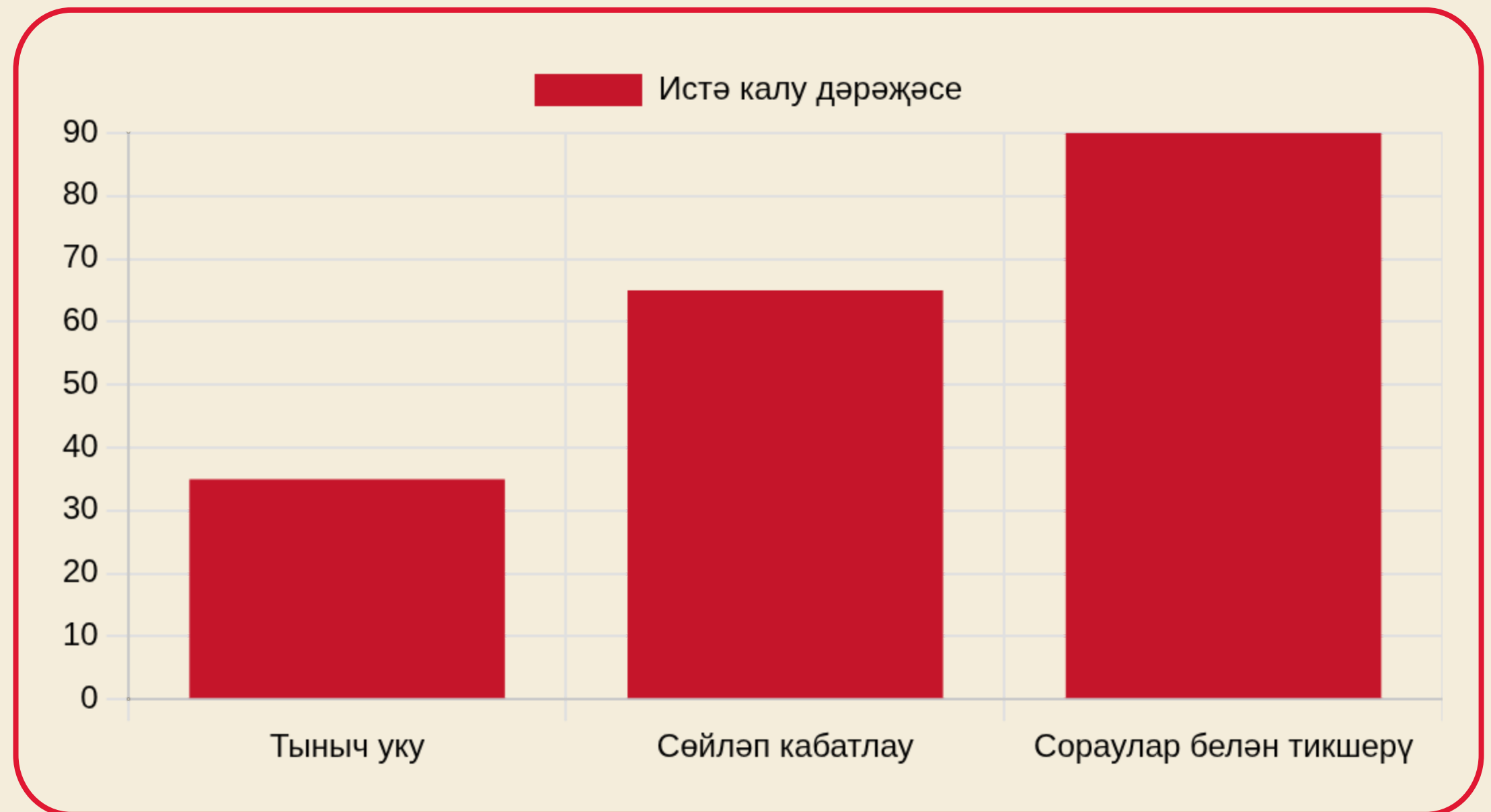

Кайсы ысул яхшырак истә кала

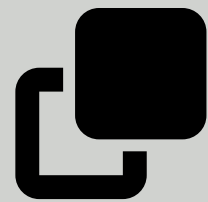
Актив эшлэгәндә укучы материалны бары тик күрә генә түгел, аны яңадан әйтә һәм тикшерә дә.

Үз-үзеңне тикшерү иң нәтижәле; пассив уку иң аз хәтердә кала.

Уку практикасын чагыштыру, шартлы күрсәткечләр

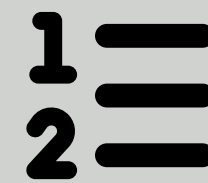

Еш очрый торган кыенлыктар

Охшашлыктарны буталу

Охшаш төшенчэлэрне һәм кагыйдэлэрне аеру кыен булганда жавапта буталчык килеп чыга. Монда һәр төшенчәне үз мисалы белән бәйләп искә төшерү ярдәм итә.

Эзлеклелекне сакламау

Фикерләр тәртипсез булса, жавапның мәгънәсе югала. Иң элек план төзөп, аннары гына сөйләү нәтижәне төгәлрәк итә.

Мисалсыз җавап

Кагыйдәне мисал белән расламаганда җавап яртылаш кына була. Мисал укучының материалны аңлавын күрсәтә һәм искә төшерүне җиңеләйтә.

Ашыгу һәм арыганлык

Ашыкканда һәм арыганда хаталар күбәя, бигрәк тә орфографиядә һәм тыныш билгеләрендә. Кыска тәнәфес һәм яңадан тикшерү төгәллекне арттыра.

Хаталарны ничек тикшерәбез

Кыска тикшерү исемлеге җавапны
төгәлрәк итә.

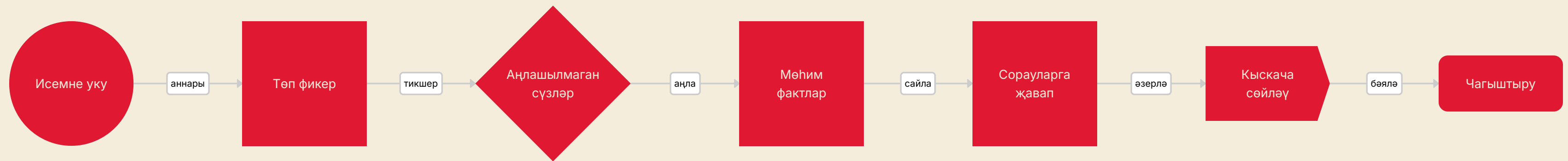
Кыска контроль исемлек
төгәлсезлекләргә киметә һәм
җавапны ныгыта.

Дәрәс биремнәргә һәм эш дәфтәргә

Хата төре	Ничек күренә	Ничек тикшерелә
Төшеп калган мисал	Дәлил юк	Өстәп карыйбыз
Төшенчәгә буталу	Ялгыш термин	Чагыштырабыз
Кагыйдәгә дәрәс кулланмау	Хата җавап	Искә төшерәбез
Нәтиҗәгә төгәлләмәү	Ачык түгел	Яңадан формалаштырабыз

Текст белән эшләү тәртибе

Текстны аңлау һәм сөйләп бирү өчен кулланылган уку алгоритмы

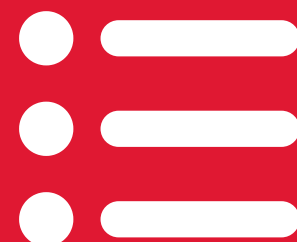

Терәк сүзләр теманы тиз искә төшерә

Төп сүзләр

Темага бәйле иң мөһим сүзләр хәтердә бөтен эчтәлекне яңарта: исем, билге, хәрәкәт, жөмлә, текст, кагыйдә, мисал һәм нәтижә бергә кабатлана.

Кыска план

Терәк сүзләр озын текстны берничә адымлы планга әйләндерә. Шул план буенча җавап төгәлрәк була һәм кирәкле фактлар эзлеклелеген югалтмый.

Аңлап искә төшерү

Тыңлап кына түгел, сүзләрне бәйләп искә төшергәндә укучы кагыйдәнең мәгънәсен дә аңлый. Бу хәтерләүне көчәйтә һәм җавапны ышанычлы итә.

Кыска вакытта әзерләнү

Берничә терәк сүз ярдәмендә теманы тиз кабатлап була. Бу 5 нче сыйныф укучысына дәрес башында да, контроль эш алдыннан да ярдәм итә.

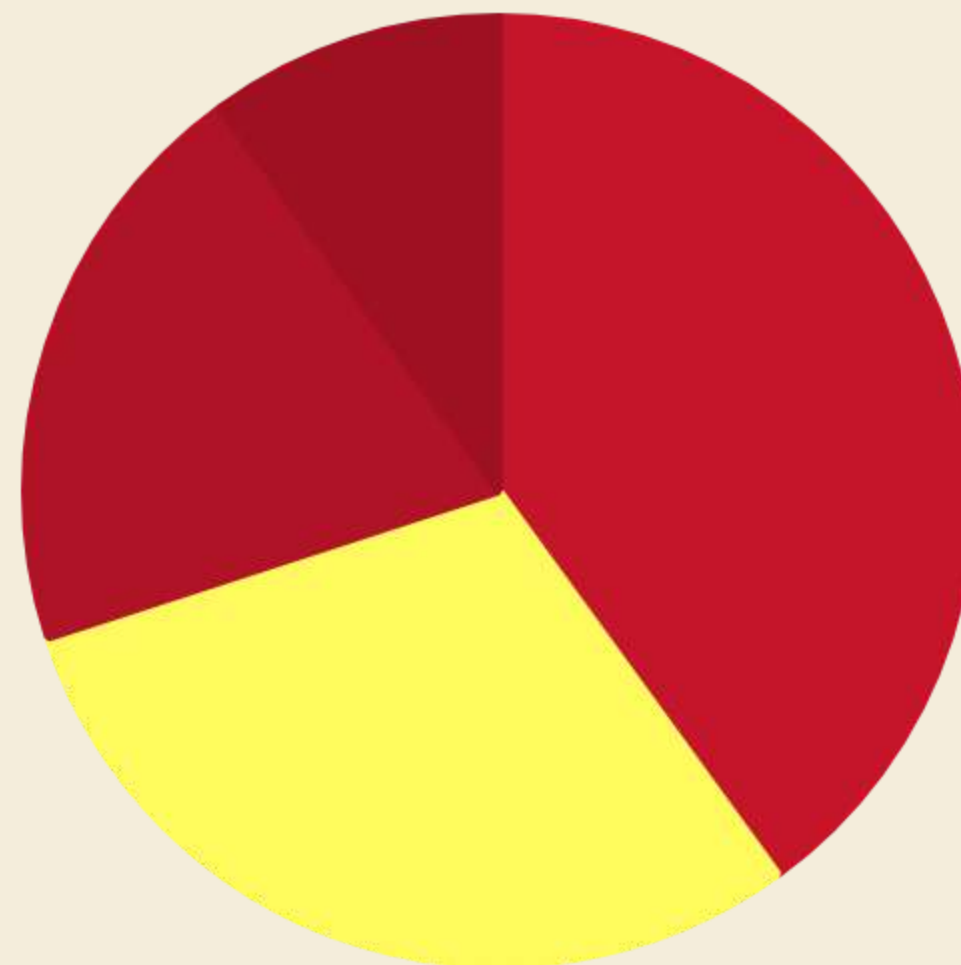
Уку вакытын бүлү

Мондый буленеш бер өлөштө генә тукталмыйча, белемне эштә ныгытырга ярдәм итә.

Иң зур вакыт теориягә һәм практика берлегенә бирелә; тикшерү белән йомгак эшне нәтижелерәк итә.

Педагогик планлаштыру нигезендә төзелгән шартлы буленеш

Кагыйдә Күнегүләр Үз-үзеңне тикшерү Нәтижә

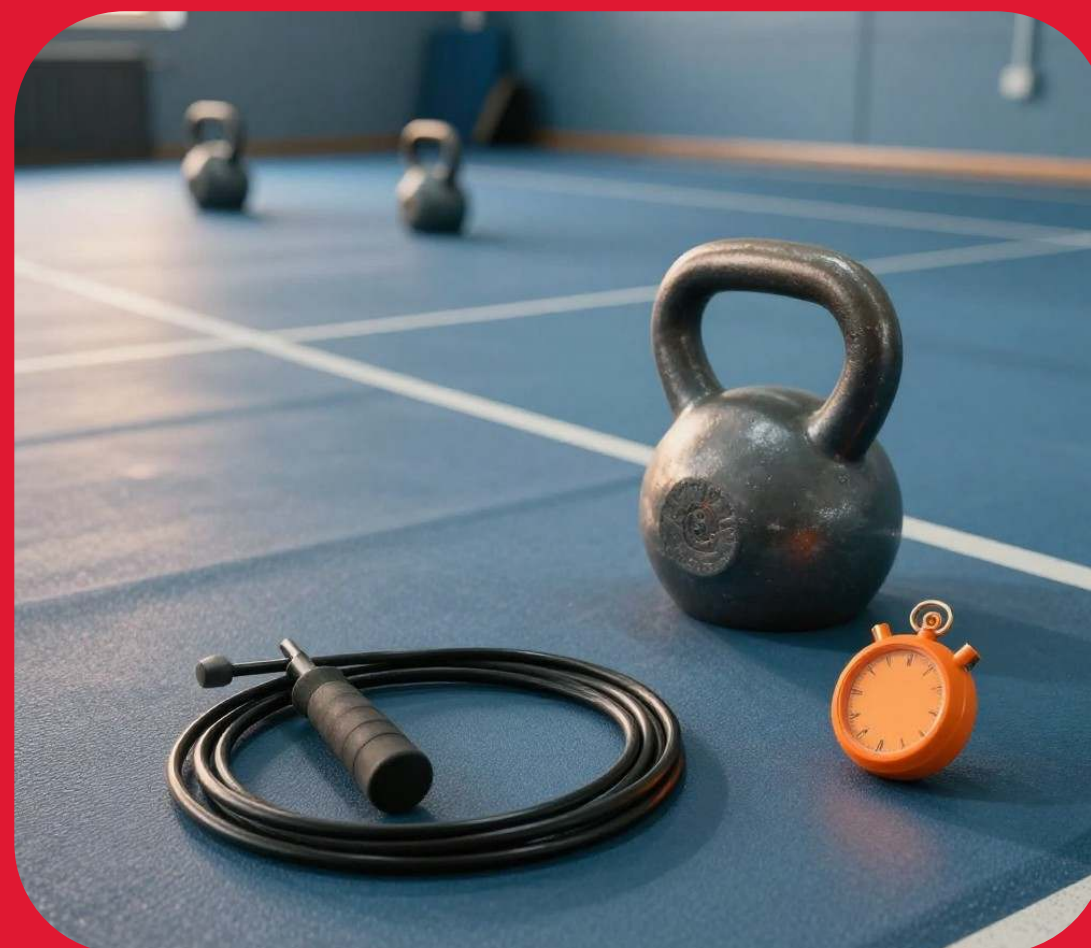

Тормыштагы таныш мисаллар теманы ача

Мәктәп юлындагы тәртип

Дәрестә жөмлэләрне дөрес тәртиптә урнаштыру мәктәптәге чират кебек аңлашыла. Башта эзерлек, аннары эш, ахырда нәтижә була. Шул рәвешле текстның төзелеше укучыга табигый күренә.

Спорттагы күнегү сәре

Спортта бер хәрәкәтне кабатламыйча яхшы нәтижәгә ирешеп булмый. Нәкъ шулай ук кагыйдәне дә мисаллар белән ныгыту кирәк. Кабатлау күнегүләре кыска, ләкин эзлекле булганда отышлырак.

Гаилә бәйрәмен искә төшерү

Бәйрәм турында сөйләгәндә кеше иң мөһим вакыйгаларны сайлап ала: кем килде, нәрсә булды, ничек тәмамланды. Текст белән эшләгәндә дә төп фактларны аеру һәм артык детальләрне калдыра белү мөһим.

Кыска жавап төзелеше

Жавапны баштан ук төзөк итү фикирне аңлаешлы һәм тулы итеп җиткерергә ярдәм итә.

Иң уңышлы жавап гомуми фикирдән башлана, мисаллар белән ныгытыла һәм кыска нәтижә белән төгәлләнә.

Телдән жавап төзелеше

Жавап өлеше	Нәрсә керә	Ни өчен кирәк
Кереш	Тема	Юнәлеш бирә
Төп өлеш	Факт, мисал	Дәлилли
Йомгак	Кыска нәтижә	Тәмамлый

Үз-үзеңә сораулар бирү

01

Башта үзеңә: «Бу нәрсә?» һәм «Ни өчен мөһим?» дип сора. Бу адым теманың чын мәгънәсен аңларга ярдәм итә, ятланган сүзләрне генә кабатлау белән чикләми.

02

Аннары охшашлыкларны һәм аермаларны чагыштыр. «Нәрсә белән охшаш?» һәм «Нәрсә белән аерыла?» дигән сораулар кагыйдәне бутамаска, берничә төшенчәне төгәл аерырга өйрәтә.

03

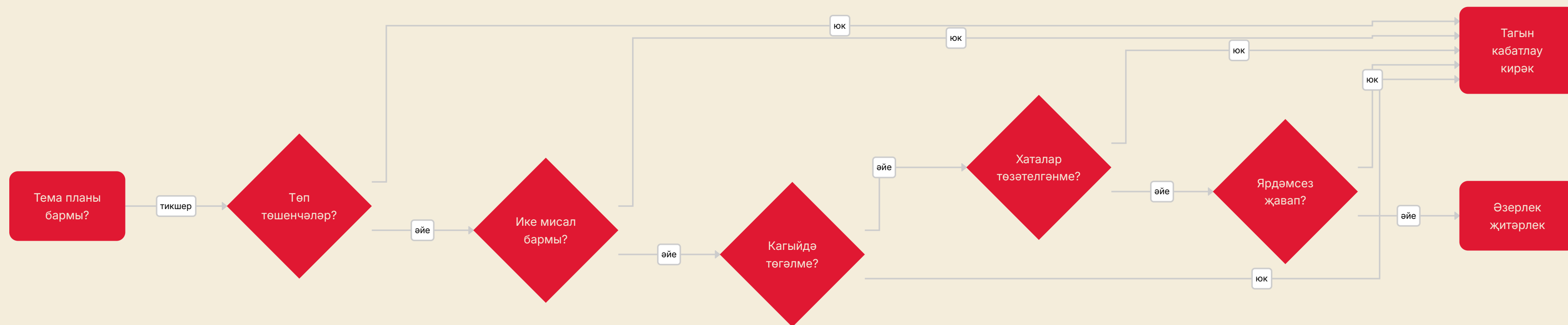
Өченче адымда мисал табу кирәк. «Нинди мисал бар?» дигән сорау кагыйдәне тормышка бәйли, һәм укучы җавапта сухой кагыйдә генә түгел, кулланылышын да күрсәтә.

04

Ахырда нәтижә формалаштыр. «Нинди нәтижә ясала?» дигән сорау җавапны йомгакларга булыша һәм укучыга теманы кыска, әмма мәгънәле итеп әйтергә мөмкинлек бирә.

Контроль эшкә әзерлекне тикшерү

Үз-үзеңне тикшерү өчен этаплар һәм карар нокталары

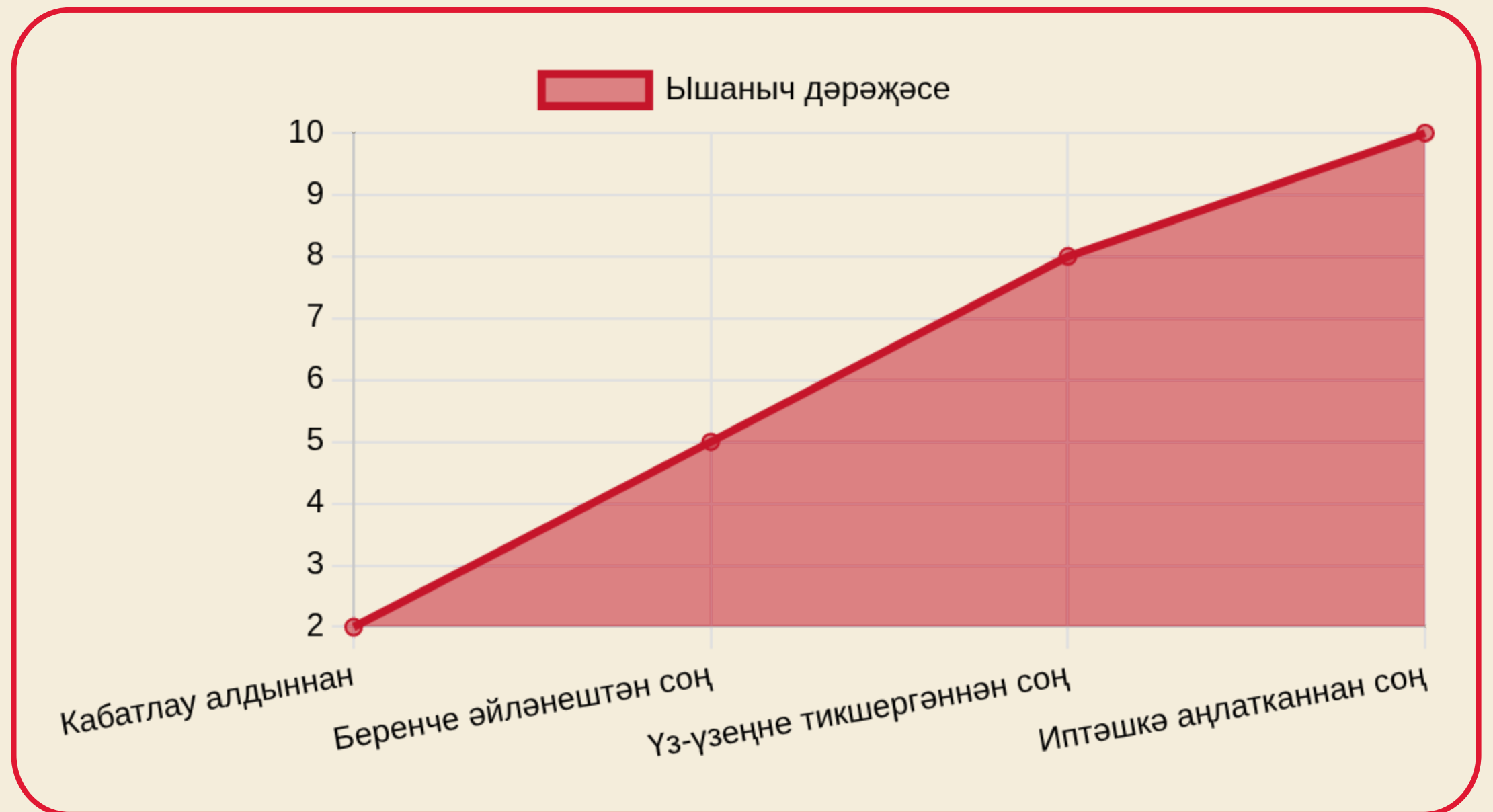

Кабатлаудан соң ышаныч артуы

Иң нәтижәле адым — белемне башкаларга аңлатып карау: шул чакта буш урыннар тиз күренә.

Практик активлык арткан саен ышаныч күтәрелә; аңлату һәм тикшерү җавап бирүне җиңеләйтә.

Уку барышын шартлы бәяләү нигезендә төзелгән график

3

төп элемент кыска нәтижәне төгәл һәм истә калырлык итә.

Нәтижәдә аз сүз белән төп фикерне җыярга кирәк:
кереш, әһәмиятле фактлар һәм гомуми нәтижә
бергә эшли.

Телдән җавап төзелеше һәм уку практикасы

Өйдә кабатлау өчен кыска хәтер картасы

Көн саен кыска кабатлау материалны онытмаса һәм әзерлекне тыныч алып барырга ярдәм итә.

Кыска, ләкин даими эшләү сирәк һәм озак әзерләнүгә караганда нәтижелерәк; һәр адым алдагысын ныгыта.

Уку практикасы һәм көндәлек өй эше әзерлеге

Эш	Вакыт	Нәтижә
Тема уку	5 мин	Искә төшә
Кыска сөйләү	3 мин	Эзлеклелек
3 күнегү	10 мин	Ныгу
Хатаны тикшерү	5 мин	Төзәтү
Нәтижә язу	2 мин	Йомгак

Йомгак: кабатлау белемне системага сала

Үткәннәрне гомумиләштереп кабатлау кагыйдэләрне, мисалларны һәм терәк сүزلәрне бер бәйләнешкә китерә. Шуның нәтижәсендә белем ныгый, хаталар кими, җаваплар төгәлрәк була.

